

Erasmus+

2024-2-TR01-KA210-ADU-000280841

Yetişkinler için İleri Düzey Dijital Medya Okuryazarlığı ve Dezenformasyonla Mücadele

DIGIMedia4Sen

ERASMUS+

2024-2-TR01-KA210-ADU-000280841

Yetişkinler için İleri Düzey Dijital Medya Okuryazarlığı ve Dezenformasyonla Mücadele

EğİTİM PROGRAMI

Co-funded by
the European Union

Introduction

DIGIMEDIA4SEN Eğitim Müfredatı, 50 yaş ve üzeri yetişkinlerin ve onları destekleyen eğitimcilerin dijital medya okuryazarlığını ve dezenformasyon farkındalığını güçlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Dijital bilginin hızla arttığı bir çağda, yaşlı yetişkinler güvenilir kaynakları ayırt etme, kişisel gizliliklerini koruma ve çevrim içi ortamlara güvenli ve etik biçimde katılma konusunda giderek artan zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu müfredat, katılımcıları dijital medyada kendinden emin ve sorumlu bir şekilde hareket edebilmeleri için gerekli pratik dijital beceriler, eleştirel düşünme araçları ve doğrulama stratejileriyle donatarak bu zorluklara yanıt vermektedir.

Yetişkin öğrenme ilkelerine (andragoji) dayanan müfredat, katılımcıların yaşam deneyimlerine değer verir ve gerçek yaşam örnekleri, grup tartışmaları ve uygulamalı etkinlikler yoluyla aktif ve deneyimsel öğrenmeyi teşvik eder. Temel dijital becerilerin; medya analizi, doğrulama (fact-checking) uygulamaları ve dijital vatandaşlık farkındalığı ile birleştirilmesi sayesinde DIGIMEDIA4SEN, yaşam boyu öğrenmeyi, dijital kapsayıcılığı ve bilinçli, dirençli toplulukların gelişimini destekler.

Günümüzün hızla değişen dijital dünyasında bireylerin çevrim içi bilgi seli içinde güvenli ve etkili biçimde yol alabilmeleri büyük önem taşımaktadır. DIGIMEDIA4SEN Projesi, 50 yaş ve üzeri yetişkinlerin yanı sıra onları destekleyen yetişkin eğitimcileri ve medya eğitimcilerinin dijital medya okuryazarlığı becerilerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Program, katılımcıların medya mesajlarını eleştirel biçimde değerlendirmelerine, dezenformasyonu tanımalarına ve bununla mücadele etmelerine, aynı zamanda sorumlu, kendine güvenen ve etik dijital vatandaşlar olmalarına katkı sağlar. Etkileşimli etkinlikler ve gerçek yaşam örnekleri aracılığıyla teori ile pratiği bir araya getirir.

Yetişkin öğrenme ilkelerine (andragoji) dayanan bu müfredat, katılımcıların yaşam deneyimlerine ve ön bilgilerine değer verir. Eğitim öncesinde yapılan ihtiyaç analizi; beceri eksikliklerini, beklentileri ve hedefleri belirleyerek öğrenme içeriğinin katılımcılar için anlamlı ve motive edici olmasını sağlar.

COVID-19 pandemisi gibi küresel deneyimler, dijital okuryazarlığın önemini açıkça ortaya koymuştur. Dijital becerilere sahip yaşlı yetişkinler izolasyon sürecini ve bilgi akışını daha etkili yönetebilirken, bu becerilere sahip olmayanlar ciddi zorluklar yaşamıştır. Etkileşimli öğrenme yaklaşımları sunan bu program, katılımcıların dijital araçları güvenle kullanmalarını, çevrim içi bilgileri eleştirel biçimde analiz etmelerini ve etik çevrim içi davranışlar sergilemelerini güçlendirir.

Sonuç olarak, DIGIMEDIA4SEN müfredatı; yaşam boyu öğrenmeyi, dijital kapsayıcılığı ve dayanıklı, iyi bilgilendirilmiş toplulukların gelişimini desteklemektedir.

Programla İlgili Bilgiler

Co-funded by
the European Union

2024-2-TR01-KA210-ADU-000280841

Yetişkinler için İleri Düzey Dijital Medya Okuryazarlığı ve Dezenformasyonla Mücadele

• Hedef Kitle: Dijital medya okuryazarlığı ve dezenformasyonla mücadele konularına ilgi duyan

50 yaş ve üzeri yetişkinler ile yetişkin eğitmenleri.

• Süre: 24 saat

• Koordinatör Kurum: Çorum Halk Eğitimi Merkezi, Türkiye.

• Ortaklar: Contemporary Plevna Media Foundation (Bulgaristan), Europe for You (Çek Cumhuriyeti) ve Hayatboyu Eğitim Bilim Sanat Kültür Derneği (LESACA, Türkiye).

Kurs Yapısı

Müfredat; esneklik, uygulamaya dönüklük ve gerçek yaşamla bağlantı gözetilerek tasarlanmış, birbiriyle ilişkili dört modülden oluşmaktadır. Her modül, aktif katılımı, deneyim paylaşımını ve kazanılan becerilerin günlük yaşamda hemen uygulanmasını teşvik eden dersler içermektedir.

Co-funded by
the European Union

Modül 1: Dijital Medyaya Giriş ve Temel Dijital Beceriler (6 Saat)

Genel Amaç

Bu modül, katılımcılara dijital medyanın temel kavramlarını tanıtır, temel dijital cihaz ve araçları etkili bir şekilde kullanmayı öğrenmelerine yardımcı olur ve temel çevrim içi güvenlik uygulamalarını öğretir. Yaşlı yetişkinlerin dijital dünyaya uyum sağlamasını destekler ve teknolojiyi kullanma konusundaki özgüvenlerini artırır.

Kazanımlar

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- farklı dijital medya türlerini ve bunların temel amaçlarını tanımlayabilecek,
- günlük işler için en az iki dijital cihazı (bilgisayar, tablet veya akıllı telefon) kullanabilecek,
- anahtar kelimeler ve filtreler kullanarak çevrim içi bilgi araması yapabilecek,
- e-posta mesajlarını güvenli bir şekilde oluşturabilecek, gönderebilecek ve yönetebilecek,
- sosyal medyada güçlü parola ve gizlilik koruma uygulamalarını hayata geçirebilecektir.

Materyaller:

- Görseller ve temel kavramlar içeren kitapçık
- “Dijital Ayak İzlerim” infografiği
- Kısa videolar: Dijital Medya Nedir?, İnternet Nasıl Çalışır?
- Cihazları tanıma ve güvenli parolalar oluşturma için çalışma kâğıtları

Ders 1.1: Günlük Hayatta Dijital Medyayı Anlamak (2 Saat)

Dijital Medya Evrenini Keşfetmek

Katılımcılar; web siteleri, bloglar, haber portalları, video platformları (YouTube), podcastler ve dijital yayın/akış servisleri (Netflix, Spotify) gibi farklı dijital medya türlerini keşfeder. Bu medya türlerinin öğrenme, eğlence ve iletişim gibi günlük ihtiyaçları nasıl destekleyebileceği üzerine tartışırlar.

Örnek: Televizyon izlemek yerine YouTube üzerinden yerel haberleri bulmak veya Instagram’da bir yemek kanalını takip etmek.

Kazanımlar:

- Katılımcılar, günlük yaşamdan bir örnek kullanarak geleneksel medya ile dijital medya arasındaki bir farkı açıklayabilecektir.

2. Sosyal Medya ve Günlük İletişim

Katılımcılar; Facebook, Instagram, WhatsApp ve X gibi popüler sosyal medya platformlarını ve beğenme, paylaşma, yorum yapma ve mesajlaşma gibi temel etkileşim araçlarının nasıl kullanılacağını öğrenir.

Ayrıca, sahte sağlık önerileri veya WhatsApp gruplarındaki dolandırıcılık mesajları gibi örnekler üzerinden yanlış bilgilerin nasıl yayılabildiğini tartışırlar.

Etkinlik: “Yalan Haberi Bul” – Katılımcılar, gerçek ve sahte sosyal medya paylaşımlarını analiz eder..

Kazanım:

- Katılımcılar, sosyal medyada güvenilir olmayan içeriklerin işaretlerini tanıyabilecektir.

3. Dijital ayakizi nedir?

Dijital ayak izi, insanların çevrim içi ortamda bıraktıkları izleri ifade eder; ziyaret edilen web siteleri, yapılan aramalar ve paylaşılan bilgiler buna dahildir. Katılımcılar, bu izlerin dijital itibarlarını nasıl şekillendirdiğini ve bunları sorumlu bir şekilde nasıl yönetebileceklerini öğrenir.

Örnek: Yıllar önce yapılmış eski bir herkese açık yorum veya paylaşılan bir fotoğraf, aradan uzun zaman geçse bile çevrim içi aramalarda hâlâ karşısına çıkabilir.

Etkileşimli Görev: “Dijital Ayak İzlerim” – Katılımcılar kendi çevrim içi izleri üzerine düşünür ve bunları nasıl koruyabileceklerini tartışır.

Kazanım:

- Katılımcılar, dijital ayak izlerine örnekler verebilecek ve bunları güvenli bir şekilde yönetmenin yollarını açıklayabilecektir.

4. Çevrim İçi Kimlik ve Dijital İtibar

Katılımcılar, çevrim içi kimliklerinin gerçek kişiliklerini nasıl yansıttığını keşfeder. Çevrim içi davranışların itibarı nasıl etkilediğini ve olumlu bir dijital imajın nasıl oluşturulacağını öğrenirler.

Kazanım:

- Katılımcılar, olumlu bir dijital itibar oluşturmaya ve sürdürmeye yardımcı olan iki davranışı listeleyebilecektir.

Anahtar Kavramlar:

- Dijital ayak izi: İnternette bıraktığınız izler.
- Dijital itibar: Çevrim içi etkinliklerinize dayanarak başkalarının sizin hakkınızda oluşturduğu imaj.

Ders 1.2: Dijital Cihazları ve Çevrim İçi Araçları Kullanma (2 Saat)

1. Cihazları Keşfetmek

Katılımcılar bilgisayar, tablet ve akıllı telefonları karşılaştırır ve temel özelliklerini öğrenir. Veri aktarımı, bulut depolama (Google Drive, iCloud) ve cihazlar arası senkronizasyonu uygularlar.

Etkinlik: “Cihazımı Keşfediyorum” – Katılımcılar kendi cihazlarında yeni bir işlevi keşfeder ve diğerleriyle paylaşır.

Kazanım:

- Katılımcılar, dijital cihazlarının temel işlevlerini tanımlayabilecek ve bunları basit görevler için kullanabilecektir.

2. Akıllı Arama

Katılımcılar Google veya diğer arama araçlarını kullanarak doğru bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğrenir. Aşağıdaki arama tekniklerini uygularlar:

- tam ifadeler için tırnak işareti kullanma,
- eksi işaretiyle kelime hariç tutma,
- site: komutuyla belirli bir web sitesinde arama,
- sonuçları tarih veya dile göre filtreleme.

Örnek: Güvenilir sonuçlar bulmak için “healthy recipes site:bbc.com” araması yapmak.

Kazanım:

- Katılımcılar, en az bir gelişmiş arama operatörünü kullanarak çevrim içi arama yapabilecektir.

3. Günlük E-Posta Becerileri

Katılımcılar e-posta hesaplarını (Gmail, Outlook) oluşturur veya günceller; e-posta gönderme, alma ve düzenlemeyi öğrenir. Dosyaları güvenli biçimde eklemeyi ve spam ya da oltalama (phishing) mesajlarını tanımayı uygularlar.

Örnek: Ödeme isteyen sahte bir kargo e-postasını fark etmek.

Uygulamalı Görev: Başka bir katılımcıya ekli dosya içeren deneme e-postası gönderme.

Kazanım:

- Katılımcılar, e-postaları güvenli biçimde gönderip alabilecek ve şüpheli ya da sahte mesajları tanıyabilecektir.

Ders 1.3: Çevrim İçi Güvenlik ve Gizlilik (2 Saat)

1. Parola ve Hesap Güvenliği

Katılımcılar harf, rakam ve sembollerin birleşimiyle güçlü parolalar oluşturmayı öğrenir. LastPass veya Bitwarden gibi parola yöneticilerini tanır ve her hesap için farklı parola kullanmanın önemini kavrar.

Etkinlik: “Parola Kontrolü” – Zayıf parolaları daha güçlü hale getirme.

Öğrenme Amacı:

- Katılımcılar, hesapları için güçlü ve güvenli parolalar oluşturabilecektir.

2. Çevrim İçi Dolandırıcılıkları Tanıma

Katılımcılar ortalama e-postaları, sahte web siteleri ve dolandırıcılık mesajlarını öğrenir. Özellikle yaşlı yetişkinleri hedef alan çevrim içi dolandırıcılıklardan nasıl kaçınılacağını tartışırlar.

Örnek: Kişisel veri isteyen, posta ya da banka gibi görünen sahte bir mesaj.

Etkinlik: Dolandırıcılık e-postası örneklerini inceleyip uyarı işaretlerini işaretleme.

Yerel Uyarılama İpucu:

Eğitmenler her ülke için güvenilir ve ilgili kaynakları dahil eder:

- pravatami.bg, pariteni.bg (Bulgaristan)
- turkiye.gov.tr (e-Devlet) (Türkiye)
- ct24.cz (Çek Cumhuriyeti)

Kazanım:

- Katılımcılar, yaygın çevrim içi dolandırıcılık türlerini tanıyabilecek ve bunlardan nasıl kaçınılacağını açıklayabilecektir.

3. Sosyal Medyada Gizliliği Yönetme

Katılımcılar Facebook, Instagram ve WhatsApp'ta gizlilik ayarlarını düzenlemeyi öğrenir. Paylaşımları kimlerin görebileceğini kontrol etme, kişisel bilgileri yönetme ve istenmeyen içerikleri engelleme uygulamaları yaparlar.

Etkinlik: “Uygulamada Gizlilik” – Ders sırasında bir gizlilik ayarını değiştirme.

Kazanım:

- Katılımcılar, en az bir sosyal medya platformunda gizlilik koruma ayarlarını uygulayabilecektir.

Temel Çıktılar

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- ✓ dijital medyanın ne olduğunu ve günlük yaşamla bağlantısını anlar;
- ✓ dijital cihazları güvenle kullanır;
- ✓ bilgiyi etkili biçimde bulur ve kontrol eder;
- ✓ çevrim içi gizlilik ve güvenliği korur;
- ✓ çevrim içi kimlik ve itibar farkındalığı geliştirir.

Genel Sonuç:

Katılımcılar, dijital dünyayı daha güvenli, bilinçli ve kendinden emin kullanan bireyler haline gelir.

Modül 2: Medya Okuryazarlığı, Eleştirel Düşünme ve Etik (6 Saat)**Genel Amaç**

Bu modül, katılımcıların medya içeriklerini eleştirel ve etik biçimde analiz etme becerilerini geliştirir. Eleştirel düşünmeyi güçlendirir, manipülasyon ve önyargıyı tanımalarına yardımcı olur ve sorumlu, saygılı çevrim içi davranışı teşvik eder. Gerçek medya örnekleri, grup tartışmaları ve uygulamalı çalışmalarla medyanın duyguları, görüşleri ve toplumu nasıl etkilediği anlaşılır.

Öğrenme Çıktıları

Modül sonunda katılımcılar:

- metin, görsel ve video medyasının temel unsurlarını tanımlayıp analiz edebilecek,
- medya mesajlarındaki manipülasyon ve duygusal etkiyi tanıyabilecek,
- bilginin güvenilirliğini sorgulamak için soru sorma stratejileri kullanabilecek,
- gazetecilik ve medya kullanımının temel etik ilkelerini anlayabilecek,
- çevrim içi içerik paylaşmadan önce “Paylaşmadan Önce Düşün” yöntemini uygulayabilecektir.

Materyaller:

- “5N1K” kontrol listesi
- “Paylaşmadan Önce Düşün” posteri
- Gerçek yaşamdan haber örnekleri ve etik ikilemler
- Kısa videolar: Medya Algıyı Nasıl Şekillendirir

Ders 2.1: Medya Mesajlarının Yapısını Çözümleme (2 Saat)

1. Medya Mesajları Nasıl Oluşturulur

Katılımcılar, medya mesajlarının metin, görsel ve video ile nasıl oluşturulduğunu öğrenir. Başlıklar, girişler, alıntılar ve kaynakları inceleyerek dil ve tasarımın anlamı nasıl şekillendirdiğini kavrarlar. Fotoğraflar, infografikler veya video kurgularının hikâyenin algısını nasıl değiştirdiğini görürler.

Örnek: Bir fotoğrafın orijinali ile bir kişi ya da nesneyi gizlemek için kırılmış hali karşılaştırılır.

Kazanım:

- Katılımcılar, bir medya mesajının temel bileşenlerini tanımlayabilecek ve her birinin anlamı nasıl etkilediğini açıklayabilecektir.

2. Başlıkları ve Görselleri Analiz Etme

Katılımcılar, başlıkların dikkati nasıl çektiğini ve bazen nasıl yanıltıcı olabildiğini keşfeder. Görsellerin haberle uyumlu olup olmadığını ve bağlamından koparılıp koparılmadığını kontrol ederler.

Etkinlik: “Başlık mı Tuzak mı?” – Yanıltıcı başlıkları gerçek haberlerle eşleştirme.

Kazanım:

- Katılımcılar, başlıklar, görseller ve makale içeriği arasındaki farkları tespit edebilecek ve bir haberin güvenilirliğini değerlendirebilecektir.

3. Medyada Duygusal Manipülasyon

Katılımcılar korku, öfke, umut veya üzüntü gibi duyguların okuyucu ve izleyicileri etkilemek için nasıl kullanıldığını tartışır. Pandemi dönemindeki sahte sağlık iddiaları veya duygusal yardım reklamları gibi örnekleri analiz ederler.

Etkinlik: “Duygu ve Mesaj” – Seçilen medya örneklerinde hangi duyguların kullanıldığını ve nedenlerini belirleme.

Kazanım:

- Katılımcılar, duygusal tetikleyicilerin görüş ve kararları etkilemek için nasıl kullanıldığını tanıyabilecektir.

Anahtar Kavramlar:

- Manipülasyon: İnsanların duygu veya görüşlerini adil olmayan biçimde etkileme.
- Önyargı (Bias): Nesnelliği engelleyen tercih veya tutum.
- Propaganda: Belirli bir amaç ya da görüşü desteklemek için mesaj yayma.

Ders 2.2: Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirme (2 Saat)

1. 5N1K Yöntemiyle Medya İçeriğini Sorgulama

Katılımcılar bilgiyi altı temel soruyla analiz eder: Kim, Ne, Ne Zaman, Nerede, Neden ve Nasıl.

Örnek sorular:

- Kim oluşturdu? Yazar güvenilir mi, anonim mi?
- Ne mesaj veriyor?
- Ne zaman yayımlandı? Güncel mi?
- Nerede oldu? Bağlam nedir?
- Neden paylaşıldı? Bilgilendirmek, ikna etmek veya satmak için mi?
- Nasıl sunulmuş? Hangi ton, kelimeler ve görseller kullanılmış?

Etkinlik: “İnanmadan Önce Sor” – 5N1K kontrol listesiyle çevrim içi bir makaleyi analiz etme.

Kazanımlar:

- Katılımcılar, 5N1K yaklaşımını kullanarak bilginin doğruluğunu ve amacını değerlendirebilecektir.

2. Medyanın Etkisi ve Algı

Katılımcılar, medyanın kamuoyunu nasıl şekillendirdiğini ve sağlık, çevre veya siyasetle ilgili kararları nasıl etkilediğini keşfeder. Aynı olayın farklı medya kuruluşlarında nasıl sunulduğunu karşılaştırırlar.

Örnek: İki gazetenin yakıt fiyat artışını veya bir protestoyu nasıl anlattığını karşılaştırma.

Etkinlik: “Aynı Hikâye, Farklı Çerçeve” – Ton, vurgu ve mesaj farklılıklarını belirleme.

Kazanım:

- Katılımcılar, medya çerçevelemesinin aynı olaya dair algıyı nasıl değiştirdiğini açıklayabilecektir.

3. Farklı Bakış Açılarını Görmek

Katılımcılar, farklı kültür veya siyasi arka planlara sahip kişilerin aynı haberi nasıl farklı yorumlayabileceğini tartışır. Ulusal ve uluslararası kaynakları karşılaştırarak empati ve eleştirel farkındalık geliştirirler.

Etkinlik: “Bir Hikâyenin İki Yüzü” – Yerel ve yabancı medyada aynı konunun ele alınışını analiz etme.

Kazanım:

- Katılımcılar, birden fazla bakış açısını tanımlayabilecek ve kültür ile bağlamın yorumu nasıl etkilediğini anlayabilecektir.

Yerel Uyarılama İpucu:

- Anadolu Ajansı (Türkiye)
- BNT News (Bulgaristan)
- Česká televize (Çek Cumhuriyeti)

Ders 2.3: Etik ve Sorumlu Medya Kullanımı (2 Saat)

1. Gazetecilik Etiğini Anlamak

Katılımcılar, etik gazeteciliğin temel ilkelerini öğrenir: doğruluk, tarafsızlık, nesnellik, şeffaflık, gizliliğe saygı ve kamu yararı. Bu değerler göz ardı edildiğinde güven kaybı veya kutuplaşma gibi sonuçları tartışırlar.

Etkinlik: “Etik mi Değil mi?” – Gerçek veya kurgusal haberleri etik standartlara göre değerlendirme.

Kazanımlar:

- Katılımcılar, sorumlu gazeteciliği yönlendiren temel etik ilkeleri açıklayabilecek ve neden önemli olduklarını ifade edebileceklerdir.

2. Paylaşım Sorumluluğu: Dijital Sorumluluk Mottom

Katılımcılar, medya tüketicisi ve paylaşıcısı olarak kişisel sorumluluklarını tartışır. Yanlış veya doğrulanmamış bilgi paylaşmanın zararlarını değerlendirirler.

Etkinlik: “Dijital Sorumluluk Mottom” – “Paylaşmadan önce kontrol ederim” gibi kişisel bir kural yazma.

Kazanımlar:

- Katılımcılar, çevrim içi içerik paylaşırken kişisel sorumluluğun önemini açıklayabileceklerdir.

3. Paylaşmadan Önce Sorulacak Beş Soru

Katılımcılar “Paylaşmadan Önce Düşün” yöntemini uygular ve içerik paylaşmadan önce beş soruyu kontrol eder.

Beş Soru:

1. Kaynak nedir? Kim yayımladı? Güvenilir mi, anonim mi?
2. Kanıt var mı? Veri, gerçekler veya uzman görüşleri mevcut mu?
3. Amaç nedir? Bilgilendirmek, satmak veya manipüle etmek mi?
4. Güncel mi? Tarih yeni mi, eski içerik yeniden mi kullanılıyor?
5. Duyguları tetikliyor mu? Beni kızgın, korkmuş ya da aşırı mutlu hissettiriyor mu?

Etkinlik: “Paylaşayım mı?” – Gönderileri inceleyip paylaşma kararını gerekçelendirme.

Kazanımlar:

- Katılımcılar, içerik paylaşmadan önce 5 soruluk kontrol listesini uygulayabilecektir.

Temel Çıktılar:

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- ✓ medya mesajlarının nasıl oluşturulduğunu ve duygular ile görüşleri nasıl etkilediğini anlar;
- ✓ 5N1K yöntemiyle bilgiyi sorgular ve doğrular
- ✓ manipülasyon, önyargı ve duygusal tetikleyicileri tanır;
- ✓ etik gazeteciliğin temel ilkelerini kavrar;
- ✓ paylaşmadan önce 5 soruluk kontrol listesini uygular.

Genel Sonuç:

Katılımcılar, bağımsız düşünen, sorumlu ve etik medya kullanıcıları haline gelir.

Modül 3: Dezenformasyonla Mücadele Becerileri (6 Saat)

Genel Amaç

Bu modül, katılımcıların dezenformasyonun nasıl üretildiğini ve yayıldığını anlamalarına yardımcı olur. Çevrim içi içerikleri tanımlamak, analiz etmek ve doğrulamak için pratik araçlar ve stratejiler sunar. Temel amaç; katılımcıların sahte bilgi ile doğru bilgiyi ayırt edebilmelerini ve doğrulama tekniklerini güvenle kullanabilmelerini sağlamaktır. Modül, teoriyi uygulamalı ve deneyimsel öğrenme yöntemleriyle birleştirir.

Öğrenme Çıktıları

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- Yanlış bilgilendirme, dezenformasyon ve yanlış bilgi (malinformation) arasındaki farkı açıklayabilecek,
- Sahte haberlerde yaygın olarak kullanılan dilsel ve görsel ipuçlarını tanıyabilecek,
- Yaşlı yetişkinlerin neden dezenformasyona daha açık olabildiğini anlayabilecek,
- Gerçek kontrolü ve görsel doğrulama araçlarını etkili şekilde kullanabilecek,
- Çevrim içi bilgileri birden fazla kaynaktan çapraz kontrol ederek doğrulayabilecektir.

Materyaller

- “Sahte Haberleri Tespit Et” Gerçek Kontrol Araç Seti
- Viral içerik analizi ve deepfake farkındalığı çalışma kâğıtları
- Sağlık ve seçim temalı yanlış bilgi vaka çalışmaları
- Kısa bilgilendirici videolar

Ders 3.1: Dezenformasyonu Anlamak ve Tanıma Çalışmaları (2 Saat)

1. Yanlış Bilgi Türlerini Anlamak

Katılımcılar aşağıdaki kavramlar arasındaki farkları öğrenir:

- **Yanlış Bilgilendirme (Misinformation):** Zararlı niyet olmadan paylaşılan yanlış bilgi
- **Dezenformasyon (Disinformation):** Bilinçli olarak yanıltmak amacıyla paylaşılan yanlış bilgi
- **Yanlış Bilgi / Kötüye Kullanılan Bilgi (Malinformation):** Doğru olsa bile birine zarar vermek veya gizliliği ihlal etmek için paylaşılan bilgi

Örnek:

Bir kişinin eski bir sel fotoğrafını bugüne ait sanarak paylaşması (yanlış bilgilendirme), başka bir kişinin aynı fotoğrafı bilerek panik yaratmak için paylaşması (dezenformasyon).

Öğrenme Hedefi:

- Katılımcılar bu üç bilgi türü arasındaki farkı gerçek yaşam örnekleriyle açıklayabilecektir.

2. Sahte Haberlerde Dilsel ve Görsel İpuçlarını Tanıma

Katılımcılar; abartılı başlıklar, duygusal dil, yazım hataları ve manipülatif görsellerin nasıl sahte haber üretmek için kullanıldığını analiz eder. Gerçek ve sahte görseller karşılaştırılarak bağlamdan koparma ve fotoğraf düzenleme belirtileri öğretilir.

Etkinlik: “Gerçek mi, Sahte mi?”

Katılımcılar haber çiftlerini analiz ederek hangisinin gerçek olduğuna karar verir.

Kazanımlar:

- Katılımcılar sahte haberlerin tipik dilsel ve görsel özelliklerini tanıyabilecektir.

3. Yaşlı Yetişkinler Neden Daha Hassas Olabilir?

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak şu nedenler tartışılır:

- Tanıdık kaynaklara daha fazla güven duyulması
- Bilgi doğrulamanın daha az yapılması
- Bilgiye erişimde sosyal medyanın yoğun kullanımı

Tartışma:

WhatsApp'ta paylaşılan yanlış sağlık tavsiyeleri gibi kişisel deneyimler paylaşılır.

Kazanımlar:

- Katılımcılar yaşlı yetişkinlerin neden daha hassas olabildiğini açıklayabilecek ve kişisel önleme stratejileri önerebilecektir.

Ders 3.2: Yanlış Bilgiyi Tanıma ve Ayırt Etme Stratejileri (2 Saat)**1. Viral Sahte Haberlerin Analizi**

COVID-19 sahte tedavileri, siyasi söylentiler ve doğal afet iddiaları gibi örnekler incelenir.

Etkinlik: "Neden Yayıldı?"

Katılımcılar sahte bir haberin çevrim içi yolculuğunu grup çalışmasıyla analiz eder.

Kazanımlar:

- Katılımcılar sahte haberlerin neden yayıldığını ve neden inandırıcı görüldüğünü açıklayabilecektir.

2. Deepfake Teknolojisi ve Tespiti

Katılımcılar yapay zekâ ile üretilmiş sahte video ve sesleri tanır. Uyarı işaretleri (doğal olmayan mimikler, uyumsuz ses, garip gölgeler) öğretilir.

Etkinlik:

Kısa deepfake videoları izleyip analiz etme.

Kazanımlar:

- Katılımcılar deepfake içeriklerin görsel ve işitsel işaretlerini tanıyabilecektir.

3. Sosyal Medya Algoritmaları ve Bilgi Baloncukları

Algoritmaların içerikleri kişiselleştirerek "filtre baloncukları" ve "yankı odaları" oluşturması açıklanır.

Etkinlik: "Haber Baloncuğumu Kırıyorum"

Farklı görüşlere ulaşma yolları keşfedilir.

Kazanımlar:

- Katılımcılar algoritmaların nasıl çalıştığını ve farklı bakış açlarına erişme stratejilerini açıklayabilecektir.

Yerel Uyarılama Notu:

Her ülkede yaygın kullanılan sosyal medya platformları örneklerle ele alınır.

Ders 3.3: Doğrulama Araçları ve Uygulama (2 Saat)**1. Gerçek Kontrol Sitelerinin Kullanımı**

Teyit.org, Doğruluk Payı, AFP Fact Check ve Snopes tanıtılır.

Etkinlik: “Bu İddia Doğru mu?”

Öğrenme Hedefi:

- Katılımcılar en az bir gerçek kontrol sitesini kullanarak iddia doğrulayabilecektir.

2. Görsel ve Video Doğrulama

Google Ters Görsel Arama, TinEye ve InVID kullanımı öğretilir.

Öğrenme Hedefi:

- Katılımcılar görsel ve video doğrulama araçlarını kullanabilecektir.

3. Uygulama: “Bu Haber Gerçek mi?”

Gruplar hâlinde gerçek ve sahte haberler analiz edilir.

Öğrenme Hedefi:

- Katılımcılar doğrulama adımlarını uygulayabilecektir.

4. Kaynaklar Arası Doğrulama

Bilginin birden fazla güvenilir kaynaktan kontrol edilmesi öğretilir.

Kazanımlar:

- Katılımcılar çapraz kontrol tekniklerini kullanabilecektir.

Modül 3 Genel Özeti

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- Yanlış bilgi türlerini ayırt edebilir,
- Sahte içerik işaretlerini tanır,
- Doğrulama araçlarını etkin kullanır,
- Bilgiyi birden fazla kaynaktan doğrular.

Genel Sonuç:

Katılımcılar eleştirel düşünen, bilinçli ve kendine güvenen dijital vatandaşlar hâline gelir.

Modül 4: Dijital Vatandaşlık, Farkındalık ve Sosyal Katılım (6 Saat)

Genel Amaç

Bu modül, katılımcıların dijital dünyada sorumlu ve aktif vatandaşlar hâline gelmelerini teşvik eder. Katılımcıların resmî kaynaklardan güvenilir bilgiye erişmelerine, çevrim içi topluluklara güvenli şekilde katılmalarına ve yaşam boyu dijital öğrenmeyi sürdürmelerine yardımcı olur. Ayrıca etik davranış ve dijital haklar konusunda farkındalık geliştirerek projenin yaşam boyu dijital kapsayıcılık hedefini destekler.

Öğrenme Çıktıları

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- Resmî ve akademik kaynaklardan güvenilir çevrim içi bilgileri bulup kullanabilecek,
- Sağlık, çevre ve iklim gibi hassas konulardaki dezenformasyonu tanımlayabilecek,
- Çevrim içi sosyal etkinliklere ve kampanyalara sorumlu şekilde katılabilecek,
- E-devlet platformlarını kullanarak dijital kamu hizmetlerine erişebilecek,
- Sürekli dijital öğrenme ve kişisel gelişim için bireysel bir plan oluşturabilecektir.

Materyaller

- Dijital vatandaşlık el kitabı
- “Kişisel Dijital Planım” çalışma sayfası
- “Kriz Dönemlerinde Sorumlu Paylaşım” infografiği
- Videolar: Dijital Vatandaşlık, Çevrim İçi Aktivizm

Ders 4.1: Güvenilir Çevrim İçi Bilgiye Erişim (2 Saat)

1. Resmî ve Akademik Kaynakların Doğru Kullanımı

Katılımcılar, devlet (.gov), eğitim (.edu) ve kuruluş (.org) uzantılı web sitelerinden doğru ve güvenilir bilgiye nasıl erişileceğini öğrenir. Sağlık Bakanlıkları, ulusal kütüphaneler ve üniversite araştırma portalları gibi örnekler incelenir.

Etkinlik: “Güvenilir mi, Değil mi?”

Katılımcılar bir resmî sağlık sitesi ile bir sosyal medya paylaşımını karşılaştırarak hangisinin daha güvenilir olduğunu ve nedenini tartışır.

Kazanımlar:

- Katılımcılar güvenilir dijital kaynakları tanıyabilecek ve neden güvenilir olduklarını açıklayabilecektir.

2. Bilimsel Bilgiyi Okuma ve Anlama

Katılımcılar bilimsel veya haber metinlerini etkili şekilde okumayı öğrenir. Başlık, özet ve sonuç bölümlerine odaklanma; temel grafik ve tabloları yorumlama becerileri geliştirilir.

Örnek:

Kısa bir Dünya Sağlık Örgütü (WHO) makalesinin okunması ve ana mesajının belirlenmesi.

Etkinlik: “Satır Aralarını Okumak”

Katılımcılar kısa bir metni tarayarak temel kanıtları ve sonucu belirler.

Kazanımlar:

- Katılımcılar kısa bilimsel metinlerde ana fikri ve destekleyici kanıtları tanımlayabilecektir.

3. Hassas Konularda Dezenformasyondan Kaçınma

Katılımcılar aşılar, gıda güvenliği ve iklim değişikliği gibi alanlardaki yaygın yanlış iddiaları inceler. WHO, WWF ve ulusal bakanlıklar gibi resmî kaynaklarla doğrulama yöntemleri tartışılır.

Örnek:

“Sihirli diyet” iddiası içeren bir sosyal medya paylaşımının, ulusal bir sağlık kurumunun doğrulanmış bilgileriyle karşılaştırılması.

Etkinlik: “Güncel Dezenformasyonu Çözmek”

Gruplar, sahte çevre veya sağlık haberlerini analiz eder ve çürütür.

Kazanımlar:

- Katılımcılar hassas konulardaki yanlış veya yanıltıcı içerikleri güvenilir referanslarla tespit edebilecektir.

Ders 4.2: Sosyal Katılım ve Dijital Aktivizm (2 Saat)

1. Dijital Kampanyalara Katılım

Katılımcılar çevre koruma, yaşlı hakları veya eşitlik gibi sosyal konuların çevrim içi dilekçeler, etiketler (hashtag) ve farkındalık kampanyalarıyla nasıl desteklenebileceğini keşfeder.

Örnek:

#SaveThePlanet gibi küresel kampanyaların farkındalık yaratma gücünün incelenmesi.

Etkinlik: “Dijital Vatandaş Olarak Etki Yaratmak”

Katılımcılar önem verdikleri bir sosyal konu için basit bir farkındalık kampanyası tasarlar.

Kazanımlar:

- Katılımcılar çevrim içi sosyal hareketlere sorumlu biçimde katılma yollarını açıklayabilecektir.

2. Kriz Dönemlerinde Sorumlu Bilgi Paylaşımı

Katılımcılar deprem, sel veya salgın gibi kriz durumlarında bilgiyi sorumlu şekilde paylaşmayı öğrenir. AFAD, Türk Kızılayı ve diğer resmî kurumların önemine vurgu yapılır.

Etkinlik: “Kriz İletişimi Rol Oyunu”

Gruplar bir kriz senaryosunu analiz ederek hangi bilgilerin paylaşılmasının güvenli olduğuna karar verir.

Kazanımlar:

- Katılımcılar kriz dönemlerinde güvenilir kaynakları tanıyabilecek ve bilgiyi sorumlu şekilde paylaşabilecektir.

3. E-Devlet Hizmetlerinin Güvenli Kullanımı

Katılımcılar e-Devlet portalı tanıtımıyla sağlık kayıtları, vergi işlemleri ve randevu sistemleri gibi dijital kamu hizmetlerine erişimi öğrenir.

Etkinlik: “Hizmetlere Dijital Erişim”

Katılımcılar e-Devlet veya yerel bir kamu hizmeti sitesini adım adım inceler.

Kazanımlar:

- Katılımcılar e-devlet platformlarını güvenli şekilde kullanabilecektir.

Ders 4.3: Yaşam Boyu Öğrenme ve Dijital Gelişim (2 Saat)

1. Dijital Trendleri Takip Etme

Katılımcılar yapay zekâ, metaverse ve yeni sosyal medya araçları gibi gelişmeleri takip etmek için güvenilir teknoloji haber kaynaklarını keşfeder.

Etkinlik: “Geleceğe Hazırlık”

Önümüzdeki beş yılda teknolojinin günlük yaşamı nasıl etkileyebileceği tartışılır.

Kazanımlar:

- Katılımcılar dijital trendleri takip etmek için en az iki güvenilir kaynak belirleyebilecektir.

2. Ücretsiz Çevrim İçi Öğrenme Platformlarını Keşfetme

Coursera, edX, Khan Academy ve EBA tanıtılır; kurslara kayıt ve uygun eğitim bulma öğretilir.

Etkinlik: “Kursunu Bul”

Katılımcılar seçtikleri bir kursu ve neden katılmak istediklerini açıklar.

Kazanımlar:

- Katılımcılar bir çevrim içi öğrenme platformuna kayıt olabilecek ve kişisel gelişime katkısını açıklayabilecektir.

3. Kişisel Dijital Okuryazarlık Planı Oluşturma

Katılımcılar kurs sonrası gelişim için kişisel dijital öğrenme yol haritası hazırlar.

Örnek Hedefler:

- “Her hafta doğrulanmış bir makale okuyacağım.”
- “Her ay yeni bir dijital araç öğreneceğim.”
- “Çevrim içi bir topluluk grubuna katılacağım.”

Etkinlik: “Dijital Yolculuğum”

Katılımcılar hedeflerini yazar ve sunar.

Kazanımlar:

- Katılımcılar yaşam boyu dijital öğrenme için basit bir plan tasarlayıp uygulayabilecektir.

Temel Kazanımlar

Bu modülün sonunda katılımcılar:

- Doğru, resmî ve bilimsel bilgilere çevrim içi ortamda nasıl ulaşacaklarını bilir,
- Dijital topluluklara güvenli ve sorumlu şekilde katılır,
- E-devlet ve çevrim içi hizmetleri güvenle kullanır,
- Dijital becerilerini bağımsız olarak geliştirmeye devam eder.

Genel Sonuç

Katılımcılar, topluluklarına ve çevrim içi dünyaya olumlu katkı sunan aktif, bilinçli ve sorumlu dijital vatandaşlar hâline gelir.

Yöntemler ve Değerlendirme

Program boyunca katılımcıların aktif katılımı, deneyim paylaşımı ve öz yönelimli öğrenmesi güçlü biçimde teşvik edilir. Yetişkin öğrenme ilkeleri doğrultusunda program, yalnızca bilgi aktarmayı değil; günlük yaşamda uygulanabilecek pratik becerilerin geliştirilmesini de hedefler.

Öğrenme süreci; geleneksel dersler yerine uygulamalı atölyeler, simülasyonlar ve etkileşimli etkinliklerle yürütülür. Bu yöntemler öğrenmeyi daha kalıcı, ilgi çekici ve keyifli hâle getirir.

a) Ön Test / Son Test: Bilgi Gelişiminin Ölçülmesi

Programın başında ve sonunda katılımcılar, dijital medya okuryazarlığı ve dezenformasyon farkındalığını ölçen kısa standart testler uygular.

- Ön test ve son test karşılaştırması gelişim düzeyini gösterir.
- Sonuçlar programın etkinliğini değerlendirmeye ve gelecekteki iyileştirme alanlarını belirlemeye yardımcı olur.

b) Etkileşimli Grup Etkinlikleri ve Atölyeler: Beceri Geliştirme

Her modülün sonunda senaryo temelli çalışmalar, vaka analizleri ve rol oynama etkinlikleri yapılır.

- Teorik bilginin gerçek yaşamda uygulanmasını sağlar.
- Eleştirel düşünme, problem çözme, ekip çalışması ve iletişim becerilerini güçlendirir.
- Sunumlar ve tartışmalar farklı bakış açılarından öğrenmeyi destekler.

c) Gözlem ve Öz Değerlendirme: Öğrenme Sürecine Odaklanma

Eğitmenler gözlem formlarıyla katılım, iş birliği ve performansı değerlendirir. Katılımcılar ise öz değerlendirme formlarıyla:

2024-2-TR01-KA210-ADU-000280841

Yetişkinler için İleri Düzey Dijital Medya Okuryazarlığı ve Dezenformasyonla Mücadele

- Ne ğrendiklerini,
- Nerelerde zorlandıklarını,
- Yeni becerileri nasıl uygulayacaklarını değerlendirir.

Bu süreç, katılımcıların kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almalarını ve kişisel ilerlemelerini fark etmelerini sağlar.

Co-funded by
the European Union